

Zorg op de huisartsenpost

Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn: jaarcijfers 2019 en trendcijfers
2015-2019

Lotte Ramerman
Corinne Rijkema
Robert Verheij

NIVEL
Kennis voor betere zorg

Het Nivel levert kennis om de gezondheidszorg in Nederland beter te maken. Dat doen we met hoogwaardig, betrouwbaar en onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar thema's met een groot maatschappelijk belang. 'Kennis voor betere zorg' is onze missie. Met onze kennis dragen we bij aan het continu verbeteren en vernieuwen van de gezondheidszorg. We vinden het belangrijk dat mensen in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving. Ons onderzoek draait uiteindelijk om de vraag hoe we de zorg voor de patiënt kunnen verbeteren. Alle onderzoeken publiceert het Nivel openbaar, dat is statutair vastgelegd.

November 2020

ISBN 978-94-6122-656-3

030 272 97 00

nivel@nivel.nl

www.nivel.nl

© 2020 Nivel, Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT

Gegevens uit deze uitgave mogen worden overgenomen onder vermelding van Nivel en de naam van de publicatie. Ook het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, boeken en scripties is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Disclaimer

Wij doen ons best om onze onderzoeksresultaten zo begrijpelijk mogelijk te presenteren.
De onderzochte materie is echter complex.

Wij staan in voor de juistheid van onze cijfers, maar wij kunnen geen
verantwoording aanvaarden voor conclusies die derden op deze cijfers baseren.

Wij zijn daarnaast continu bezig met het verbeteren van ons onderzoek.
Een voorbeeld is het verbeteren van de methodologie of het toevoegen van
gegevens van huisartsenposten die op een later moment zijn binnengekomen.
Hierdoor kunnen veranderingen optreden in de cijfers die in eerdere jaren zijn gepubliceerd.

**Bij het gebruik van cijfers is het daarom van belang om bij de verwijzing altijd aan te geven
van welk jaarrapport de gegevens afkomstig zijn.**

Voorwoord

Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn verzamelt continu gegevens over gezondheid en zorg in de eerste lijn. Vanuit verschillende zorgdisciplines worden gegevens verzameld die zorgverleners routinematig vastleggen. Resultaten worden gepresenteerd op de website www.nivel.nl/zorgregistraties. Deze website laat onder andere zien hoeveel zorg er in Nederland wordt gebruikt in de eerste lijn, welke gezondheidsproblemen in Nederland voorkomen, welke zorg er wordt verleend en wat de kwaliteit van deze zorg is.

Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn wordt uitgevoerd door het Nivel met financiering van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Een uitgebreide beschrijving van het project vindt u op www.nivel.nl/zorgregistraties.

Het rapport dat voor u ligt betreft de zorg op huisartsenposten. In 2019, met trendcijfers (indien beschikbaar) over de periode 2015-2019. Cijfers over huisartsenpraktijken, andere disciplines, cijfers over multidisciplinaire zorg en cijfers over specifieke aandoeningen zijn te vinden op www.nivel.nl/zorgregistraties. Het is ook mogelijk gegevens aan te vragen voor verdere analyses. Dat kan via <https://www.nivel.nl/nl/zorgregistraties-eerste-lijn/gegevens-aanvragen>.

Wij danken de deelnemende zorgverleners voor hun inzet en het aanleveren van gegevens.

Inhoud

Disclaimer	3
Voorwoord	4
Kernpunten	6
Introductie	7
Methode	8
Patiëntkenmerken	13
Omvang zorggebruik	15
Aanmelding - urgentie	20
Triage - ingangsklachten	24
Gezondheidsproblemen	26
Voorgeschreven geneesmiddelen	32

Kernpunten

- De cijfers over huisartsenposten zijn gebaseerd op elektronisch geregistreerde gegevens van 27 huisartsendienstenstructuren die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Het gezamenlijk verzorgingsgebied heeft bijna 12 miljoen inwoners.
- In 2019 maakte 16,3% van de Nederlanders tenminste eenmaal gebruik van de huisartsenpost.
- Gebruik van de huisartsenpost is het hoogst onder jonge kinderen (0 t/m 4 jaar) en ouderen (75 jaar en ouder).
- Het totaal aantal contacten met de huisartsenpost per 1000 inwoners nam tussen 2015 en 2018 toe. In 2019 lijkt het zorggebruik niet verder toegenomen.
- Vergeleken met 2018, bleef het totaal aantal contacten op de HAP nagenoeg gelijk. Het aantal visites en consulten op de HAP per 1000 inwoners nam in 2019 licht af, terwijl het aantal telefonische consulten per 1000 inwoners toe nam.
- Tussen 2015 en 2018 nam het aantal midden-urgente contacten (U3) per 1000 inwoners toe. Het aantal contacten met een lage urgentie (U4 en U5) nam tussen 2015 en 2018 af. In 2019 is er een lichte toename te zien in het aantal contacten met een lage urgentie (U4 en U5), terwijl midden-urgente contacten iets zijn afgenomen.
- Mensen die op de huisartsenpost komen doen dit vooral vanwege scheur- en snijwonden, buikpijn en acute infecties aan de bovenste luchtwegen.
- In 2019 is er een afname in het aantal geneesmiddelen dat wordt voorgeschreven op de huisartsenpost. Geneesmiddelen die het meest worden voorgeschreven op de huisartsenpost zijn Bèta-lactam-antibiotica/penicillines en niet-steroïde anti-inflammatoire en anti-reumatische middelen (NSAID's).

Introductie

Bij een gezondheidsprobleem waarmee iemand niet kan wachten tot een bezoek aan de eigen huisarts op de volgende werkdag, kan een patiënt 's avonds, 's nachts en in het weekend terecht bij de huisartsenpost. De patiënt neemt eerst digitaal of telefonisch contact op met de huisartsenpost, waarna de prioriteit (urgentie) wordt bepaald van de hulpvraag. Deze triage heeft als doel dat elke hulpvraag op tijd en op maat afgehandeld wordt. Bij digitaal contact met de huisartsenpost kan een zelfhulpadvies gegeven worden. Daarnaast kan bij telefonische triage de assistent(e) onder supervisie van de huisarts zelf een advies geven, geruistellen of de hulpvraag doorgeven aan de huisarts voor een telefonisch advies, consult of visite.

Huisartsenzorg buiten kantooruren valt in Nederland onder de verantwoordelijkheid van 52 huisartsendienstenstructuren (HDSen). De fysieke locatie waar deze zorg wordt verleend is de huisartsenpost (HAP), waarvan er in Nederland 118 zijn. Een HDS kan één of meerdere HAPs omvatten.

Doel van het rapport

Dit rapport geeft inzicht in de populatie die gebruik maakt van de huisartsenpost en de geleverde zorg aan deze populatie.

Vraagstellingen

1. Wat zijn kenmerken van patiënten die gebruik maken van de huisartsenpost?
2. Wat is de omvang van het zorggebruik van patiënten op de huisartsenpost in 2019 en wat is hiervan de trend door de jaren heen (2015-2019)? We kijken naar:
 - aantal en type contacten, uitgesplitst naar leeftijd en geslacht
 - urgentieverdeling, uitgesplitst naar type contact
 - aard van de gezondheidsproblemen (ICPC), uitgesplitst naar type contact
 - aantal en type voorgeschreven geneesmiddelen, uitgesplitst naar leeftijd, geslacht en ICPC-hoofdstuk

In dit rapport leggen we uit hoe de gegevensverzameling tot stand komt, gevolgd door de representativiteit van de gegevens. Vervolgens worden kenmerken van de patiënten en de verschillende onderdelen van de zorg op de huisartsenpost beschreven. Hierbij worden ook trends beschreven tussen 2015 en 2019.

Methode

Omvang gegevensverzameling

In 2019 namen 27 HDSen deel aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Op het kaartje zijn de verzorgingsgebieden te zien van deze HDSen. In de gezamenlijke verzorgingsgebieden van deze 27 HDSen woonden bijna 12 miljoen mensen. Daarvan maakten bijna 2 miljoen gebruik van de huisartsenpost in 2019.

Figuur 1. Verzorgingsgebieden van 27 huisartsendienstenstructuren die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn, 2019

Representativiteit

De cijfers over 2019 zijn gebaseerd op routinematig elektronisch geregistreerde gegevens van 27 huisartsendienstenstructuren, met een gezamenlijk verzorgingsgebied van bijna 12 miljoen inwoners. Qua leeftijd en geslacht vormt de populatie in het verzorgingsgebied van de deelnemende huisartsendienstenstructuren een goede afspiegeling van de Nederlandse bevolking. Wel is er een lichte oververtegenwoordiging van personen in zeer sterk stedelijke gebieden (zie tabel). Gegevens over Nederland zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek uit 2019.

De populatie in de verzorgingsgebieden van 27 deelnemende huisartsendienstenstructuren vergeleken met de Nederlandse bevolking naar leeftijd, geslacht en stedelijkheid, 2019

The population of the catchment areas of 27 participating primary care cooperatives compared with the Dutch population with regard to age, gender and level of urbanization, 2019

	Nederland (2019)	Inwoners van de verzorgingsgebieden
Totaal aantal personen	17.282.163	11.932.112
geslacht		
% mannen	49,7	49,6
% vrouwen	50,3	50,4
leeftijd		
% personen 0 t/m 4 jaar	5,0	5,2
% personen 5 t/m 17 jaar	14,4	14,7
% personen 18 t/m 44 jaar	33,3	34,2
% personen 45 t/m 64 jaar	28,0	27,9
% personen 65 t/m 74 jaar	11,0	10,4
% personen 75 t/m 84 jaar	6,0	5,6
% personen 85 jaar en ouder	2,3	2,1
stedelijkheid		
% personen in zeer sterk stedelijke gebieden	23,5	25,9
% personen in sterk stedelijke gebieden	25,2	25,6
% personen in matig stedelijke gebieden	17,1	16,9
% personen in weinig stedelijke gebieden	17,2	17,7
% personen in niet stedelijke gebieden	17,0	13,9

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(t). VwHAP

Inhoud gegevensverzameling

De gegevens die vanaf 2012 voor Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn worden verzameld zijn gegevens die op iedere huisartsenpost worden vastgelegd voor de reguliere administratie en zorgverlening. Op de [website](#) vindt u de specificatie van de gegevensverzameling voor iedere deelnemende discipline aan Nivel Zorgregistraties.

Wijze van gegevensverzameling

Een deelnemende zorgverlener registreert patiëntgegevens en zorginhoudelijke gegevens in het elektronisch patiëntendossier. Periodiek wordt een extractie van deze gegevens gemaakt en naar het Nivel gestuurd. Alleen gegevens over patiënten die geen bezwaar hebben gemaakt tegen gebruik van hun gegevens worden hierbij meegenomen.

Voordat gegevens naar het Nivel worden verzonden, converteert software van een Trusted Third Party (TTP) direct identificerende gegevens naar een zogenaamd pseudoniem. Dit wordt gedaan om de privacy van patiënten te waarborgen in het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Meer informatie over privacy is te vinden in het Privacyreglement van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn.

Welke gegevens worden verzameld?

Omvang verzorgingsgebied

Het zorggebruik wordt berekend per 1000 inwoners. Het zorggebruik is dan de teller, het aantal inwoners de noemer. Deze noemers zijn gebaseerd op het aantal inwoners in het verzorgingsgebied van de verschillende huisartsendienstenstructuren. Huisartsendienstenstructuren hebben aangegeven welke postcodegebieden tot hun verzorgingsgebied behoren. Voor de bepaling van het aantal inwoners in de verzorgingsgebieden en de leeftijds- en geslachtsverdeling van de inwoners zijn gegevens van het [Centraal Bureau voor de Statistiek](#) gebruikt, die gaan over het betreffende rapportagejaar (dus gegevens uit 2019 voor het rapportagejaar 2019). Sommige postcodegebieden vallen in het verzorgingsgebied van meer dan één HDS. In die gevallen is een correctiefactor op het aantal inwoners toegepast om dubbeltellingen te voorkomen.

Stedelijkheidsgraad

De mate van stedelijkheid van de postcodegebieden is bepaald op basis van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek uit het jaar 2019. De stedelijkheid is bepaald op basis van de adressendichtheid in een postcodegebied.

Omvang zorggebruik en urgentie contacten

Hiervoor worden alle contacten geteld die door de huisartsendienstenstructuren gedeclareerd zijn. Hierin zijn ook de contacten meegenomen die plaatsvonden op doordeweekse dagen tussen 17:00 en 18:00 uur.

Geneesmiddelvoorschriften

Geneesmiddelvoorschriften die geregistreerd zijn bij gedeclareerde contacten worden weergegeven. Dit zijn geen voorschriften die uitgeschreven zijn door specialisten, maar wel herhalingen daarvan als deze zijn gegenereerd op de huisartsenpost. Alleen geneesmiddelvoorschriften die geregistreerd zijn in de receptmodule van het elektronisch dossier zijn weergegeven. Als een patiënt op dezelfde dag meerdere dezelfde geneesmiddelen krijgt voorgeschreven, zijn deze meegeteld als één geneesmiddelvoorschrift. Geneesmiddelvoorschriften worden geregistreerd met het Anatomisch Therapeutisch Chemische Classificatiesysteem (ATC). Daarmee wordt de werkzame stof in geneesmiddelen aangeduid.

Gezondheidsproblemen

Symptomen en aandoeningen van personen die gebruik maken van de huisartsenpost zijn geregistreerd met behulp van de International Classification of Primary Care (ICPC) (Lamberts & Wood, 1987). Alleen ICPC-codes in de range 01 tot en met 29 (symptomen) en in de range 70 tot en met 99 (aandoeningen) worden beschouwd als betekenisvolle ICPC-codes. Daarnaast beschouwen wij ook A44 (inenting), R44 (influenzavaccinatie) en X37 (cervix-uitstrijkje) als betekenisvolle ICPC-codes. ICPC-codes A97 (geen ziekte) en A99 (andere gegeneraliseerde/niet gespecificeerde ziekte) kunnen betekenisvolle ICPC-codes zijn. In de praktijk worden deze codes echter vaak gebruikt wanneer een zorgverlener niet direct weet wat er met een patiënt aan de hand is. Wij zien deze codes daarom niet als betekenisvolle ICPC-codes. Dit geldt ook voor ICPC-codes in de range 30-69 (verrichtingen). Omdat veel individuele ICPC-codes slechts bij kleine aantallen patiënten voorkomen, zijn de codes gegroepeerd in ICPC-hoofdstukken en ICPC-clusters.

Kwaliteit van de gegevensregistratie

Om het zorggebruik op de huisartsenpost te berekenen, maken wij gebruik van zo compleet mogelijke registratiegegevens. Wij passen daarom een aantal criteria toe waaraan de gegevens moeten voldoen, om meegenomen te kunnen worden in onze berekeningen. Om het zorggebruik op de huisartsenpost te kunnen berekenen, is het nodig om te beschikken over de registratiegegevens van 52 weken. Huisartsenposten zijn tenslotte het hele jaar door open. Voor het jaar 2019, hebben 27 deelnemende HDSen gegevens over 52 weken aangeleverd. De resultaten voor de jaarcijfers 2019 zijn dus gebaseerd op de gegevens van deze deelnemende HDSen. In de jaren 2013-2016 leverden 21 of 22 van de 29 huisartsendienstenstructuren bruikbare gegevens over 52 weken aan, waarbij de samenstelling van de groep per jaar varieerde. Een ander criterium is de ondergrens van het aantal contacten per week. Deze ondergrens hebben wij vastgesteld op 250 contacten per week, per HDS voor de periode vanaf 2017 (voorheen 500).

Om cijfers over gepresenteerde gezondheidsproblemen goed te kunnen berekenen, is het van belang dat er bij contacten met de huisartsenpost een ICPC-code geregistreerd is. Voor cijfers over geneesmiddelenvoorschriften zijn geregistreerde ATC-codes van belang. Daarom zijn er nog twee extra criteria waaraan moet worden voldaan door de HDSen waarvan de gegevens worden gebruikt:

- Cijfers over gepresenteerde gezondheidsproblemen zijn gebaseerd op gegevens van huisartsendienstenstructuren waarvan bij minimaal 70% van de contacten een betekenisvolle ICPC-code geregistreerd is (27 HDSen in 2019).
- Cijfers over geneesmiddelenvoorschriften zijn gebaseerd op gegevens van huisartsendienstenstructuren waarvan bij minimaal 85% van de contacten met een geneesmiddelenvoorschrift een betekenisvolle ATC-code geregistreerd is (23 HDSen in 2019).

Volledigheid van de ICPC codering

In 2019 registreerden zorgverleners op de huisartsenpost bij gemiddeld 95% van de contacten een betekenisvolle ICPC-code. Dat is beter dan in 2018. Ook de verschillen tussen HDSen zijn kleiner geworden (range 73,5%-98,9% in 2019). Het percentage contacten zonder ICPC-code is in 2019 gedaald ten opzichte van 2018 (van 6,0% naar 4,0%). Ook hierin zijn grote verschillen tussen HDSen (range 0,03%-44,8% in 2019).

Gebruik van ICPC-codering op de huisartsenpost
Use of ICPC coding in primary out-of-hours services

	2015	2016	2017	2018	2019
% contacten met betekenisvolle ICPC-code	88,4	91,2	91,3	92,0	94,9
% contacten met A97: geen ziekte	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9
% contacten met A99: andere gegeneraliseerde/niet gespecificeerde ziekte	1,3	1,2	0,5	0,1	0,1
% contacten zonder ICPC-code	8,9	6,2	6,9	6,5	3,5
% contacten met niet betekenisvolle verrichtingscode	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(t) HPg1

Patiëntkenmerken

De tabel toont kenmerken van de inwoners van de verzorgingsgebieden van de huisartsendienstenstructuren (HDSen) die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn en kenmerken van personen die gebruik gemaakt hebben van de huisartsenpost.

Van de bijna 12 miljoen inwoners in de verzorgingsgebieden van de deelnemende HDSen maakten ruim 1,9 miljoen mensen (16,3%) in 2019 ten minste eenmaal gebruik van de huisartsenpost. Zij hadden in totaal ruim 3 miljoen contacten met de huisartsenpost. Vooral jonge kinderen in de leeftijd van 0 t/m 4 jaar en ouderen vanaf 75 jaar maakten gebruik van de huisartsenpost. Het gebruik van zorg op de huisartsenpost lijkt niet te verschillen tussen stedelijke en minder stedelijke gebieden.

Kenmerken van inwoners van de verzorgingsgebieden en van gebruikers van de huisartsenpost in 2019

Characteristics of inhabitants of catchment areas and of users of primary out-of-hours services in 2019

	Inwoners van de verzorgingsgebieden	Gebruikers van de huisartsenpost
Totaal aantal personen	11.970.895	1.948.658
% mannen	49,6	47,1
% vrouwen	50,4	52,9
% personen < 18 jaar	19,4	26,2
% personen > 65 jaar	18,7	20,6
% personen in zeer sterk stedelijke gebieden	26,9	26,9
% personen in sterk stedelijke gebieden	25,8	26,0
% personen in matig stedelijke gebieden	17,1	17,1
% personen in weinig stedelijke gebieden	17,0	17,0
% personen in niet stedelijke gebieden	13,2	13,2

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

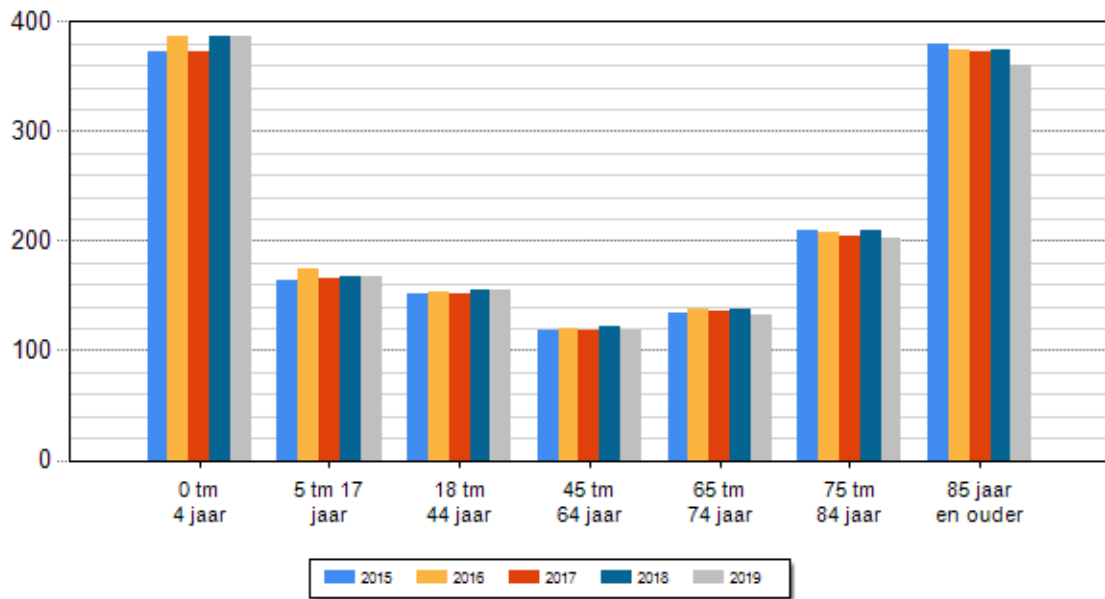
(t) HPP1

N.B. Gegevens zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek uit 2019

(<http://statline.cbs.nl/statweb>).

Gemiddeld aantal huisartsenpost-gebruikers per 1000 inwoners binnen de betreffende leeftijdsgroep (2015-2019)

Mean number of users of primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per age category (2015-2019)

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

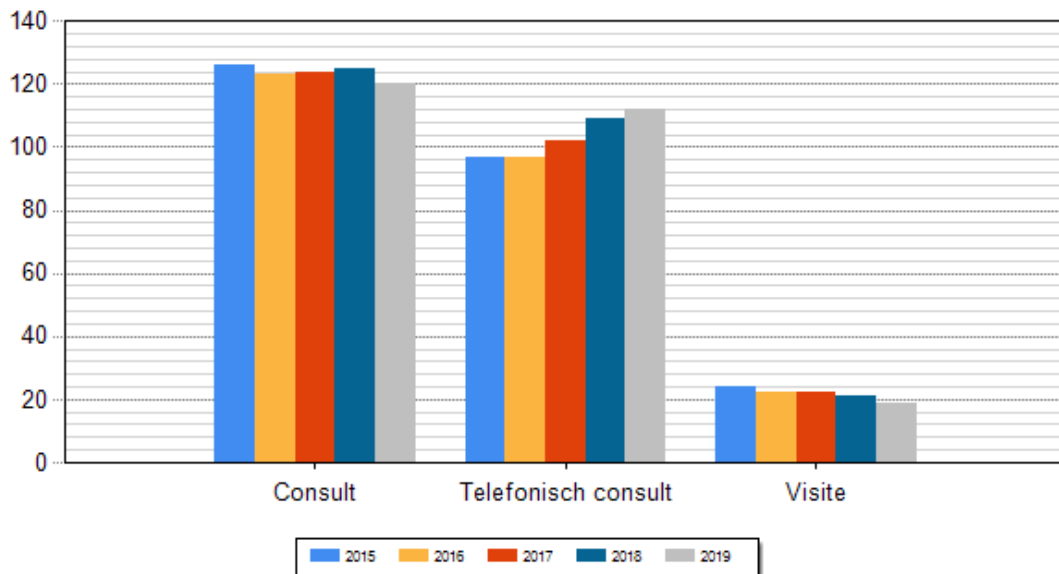
(f) HPP1

Omvang zorggebruik

Wat valt op?

- In 2019 vonden per 1000 inwoners gemiddeld 120 consulten op de huisartsenpost, 112 telefonische consulten en 19 huisvisites plaats.
- Tussen 2015 en 2019 varieerde het aantal consulten licht, met in 2019 een kleine afname ten opzichte van 2018. Het aantal telefonische consulten nam tussen 2015 en 2019 sterker toe. Het aantal huisvisites is in 2019, evenals de afgelopen jaren, licht gedaald.
- Vooral **jonge kinderen en ouderen** maken gebruik van de huisartsenpost. Deze groepen hebben in 2015-2019 relatief ook het grootste aantal contacten.
- Relatief gezien zijn de meeste **consulten** op de huisartsenpost voor kinderen van 0 t/m 4 jaar, en de meeste **visites** voor ouderen vanaf 85 jaar. **Telefonische consulten** vinden relatief gezien ook vooral plaats voor jonge kinderen en ouderen.
- Meer vrouwen dan mannen hebben contact met de huisartsenpost; dit verschil is het grootst bij de telefonische consulten.

Gemiddeld aantal contacten met de huisartsenpost per 1000 inwoners, naar type contact
Mean number of contacts with primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per type of contact

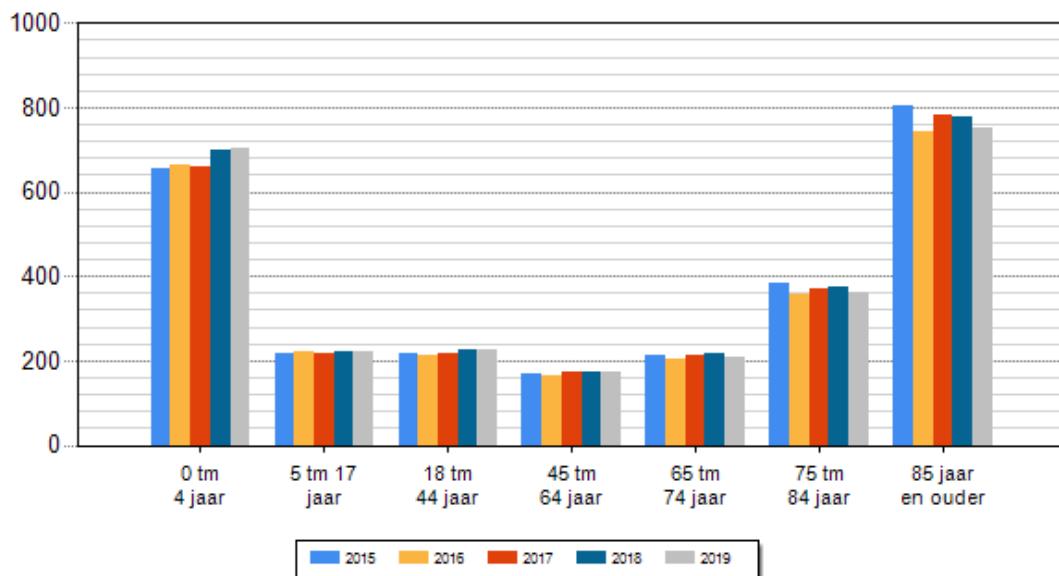
© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn
(f) HPo1

Aantal en type contacten naar leeftijd en geslacht

Relatief de meeste contacten met de huisartsenpost vinden plaats voor ouderen van 85 jaar en ouder en voor kinderen van 0 tot 4 jaar.

Gemiddeld aantal contacten met de huisartsenpost per 1000 inwoners binnen de betreffende leeftijdsgroep

Mean number of contacts with primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per age category

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPo2

Gemiddeld aantal contacten met de huisartsenpost per 1000 inwoners, naar geslacht

Mean number of contacts with primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per gender

	2015	2016	2017	2018	2019
Mannen	226	224	230	237	234
Vrouwen	226	261	267	274	270
Totaal	246	243	249	255	252

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

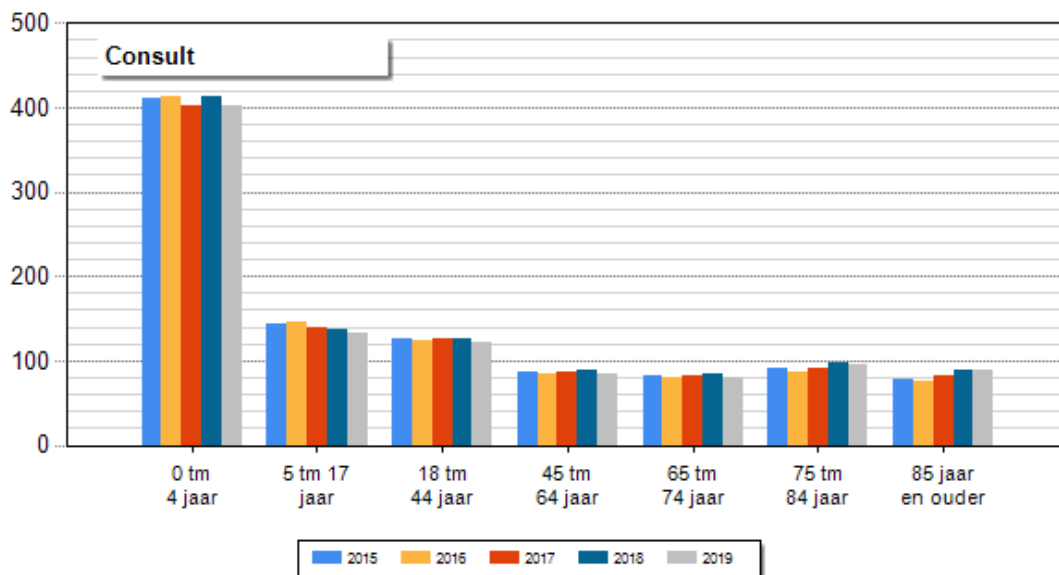
(t) HPo2

Consulteren

Relatief gezien zijn de meeste consulteren op de huisartsenpost voor kinderen van 0 t/m 4 jaar (gemiddeld 403 consulteren per 1000 inwoners in 2019). Vergeleken met 2018 nam het aantal consulteren per 1000 inwoners in 2019 af.

Gemiddeld aantal consulten met de huisartsenpost per 1000 inwoners van de betreffende leeftijdsgroep

Mean number of consultations with primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per age category

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn
(f) HPo5

Gemiddeld aantal consulten met de huisartsenpost per 1000 inwoners, naar geslacht

Mean number of consultations with primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per gender

	2015	2016	2017	2018	2019
Mannen	123	121	122	123	119
Vrouwen	129	126	126	127	122
Totaal	126	123	124	125	120

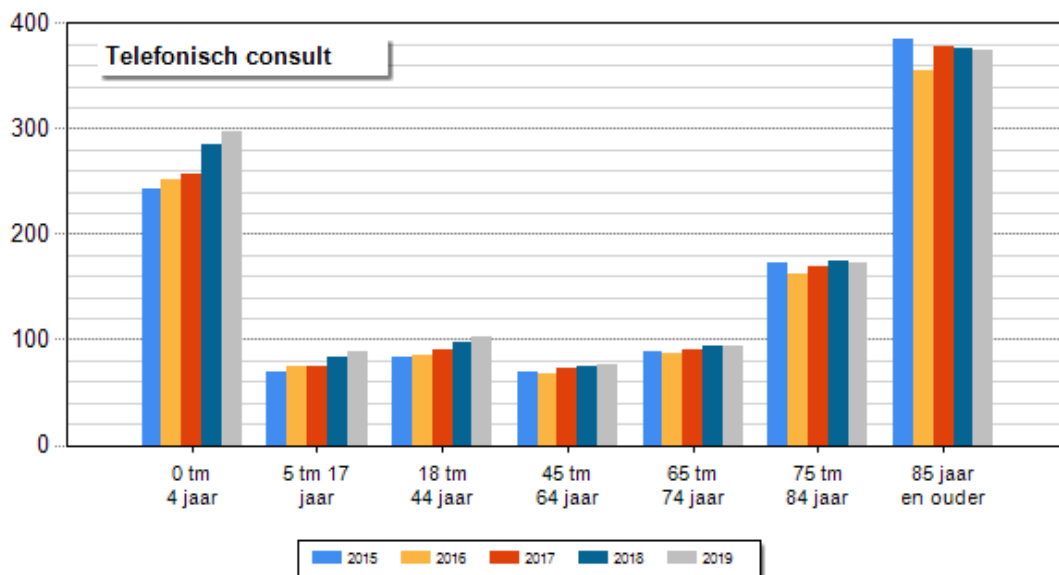
© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn
(t) HPo5

Telefonische consulten

Relatief gezien zijn de meeste telefonische consulten op de huisartsenpost voor ouderen vanaf 85 jaar (gemiddeld 375 telefonische consulten per 1000 inwoners in 2019) en voor kinderen van 0 t/m 4 jaar (gemiddeld 297 telefonische consulten per 1000 inwoners in 2019). Vergeleken met 2018 was er in 2019 een toename in het aantal telefonische consulten per 1000 inwoners voor de leeftijdsgroepen < 75 jaar en een afname voor de leeftijdsgroepen ≥ 75 jaar. Vooral het aantal telefonische consulten voor kinderen van 0 t/m 4 jaar nam sterk toe.

Gemiddeld aantal telefonische consulten met de huisartsenpost per 1000 inwoners van de betreffende leeftijdsgroep

Mean number of telephone consultations with primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per age category

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn
(t) HPo6

Gemiddeld aantal telefonische consulten met de huisartsenpost per 1000 inwoners, naar geslacht
Mean number of telephone consultations with primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per gender

	2015	2016	2017	2018	2019
Mannen	83	83	88	94	97
Vrouwen	112	111	116	124	127
Totaal	97	97	102	109	112

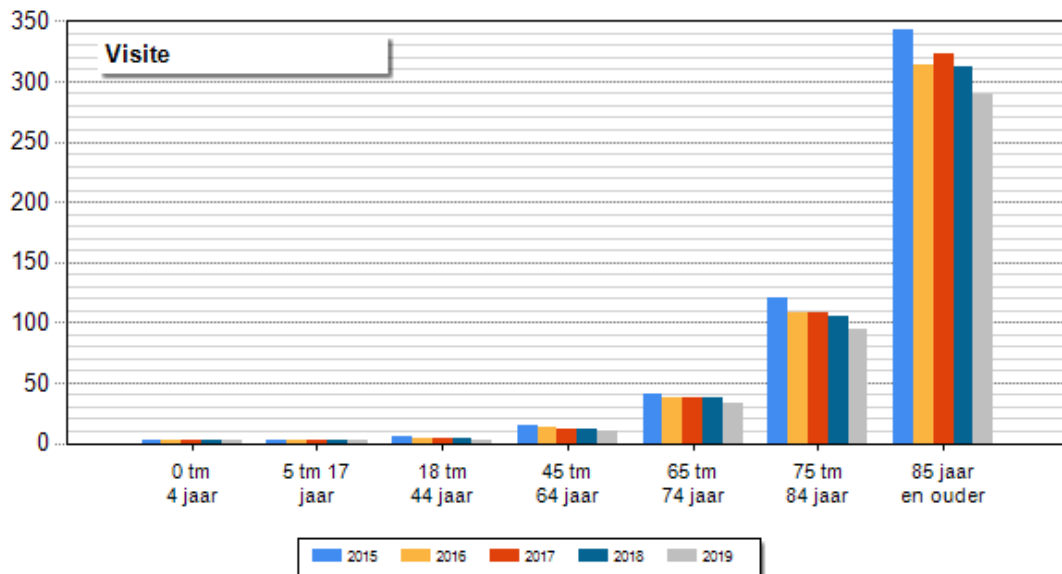
© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn
(t) HPo6

Visites

Relatief gezien zijn de meeste huisvisites vanuit de huisartsenpost voor ouderen vanaf 85 jaar (gemiddeld 289 visites per 1000 inwoners in 2019). Vergeleken met voorgaande jaren, nam het aantal visites per 1000 inwoners in 2019 verder af.

Gemiddeld aantal visites van de huisartsenpost per 1000 inwoners van de betreffende leeftijdsgroep

Mean number of home visits of primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per age category

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPo7

Gemiddeld aantal visites van de huisartsenpost per 1000 inwoners, naar geslacht

Mean number of home visits of primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, by gender

	2015	2016	2017	2018	2019
Mannen	21	19	20	19	18
Vrouwen	26	24	24	23	21
Totaal	24	22	22	21	19

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(t) HPo7

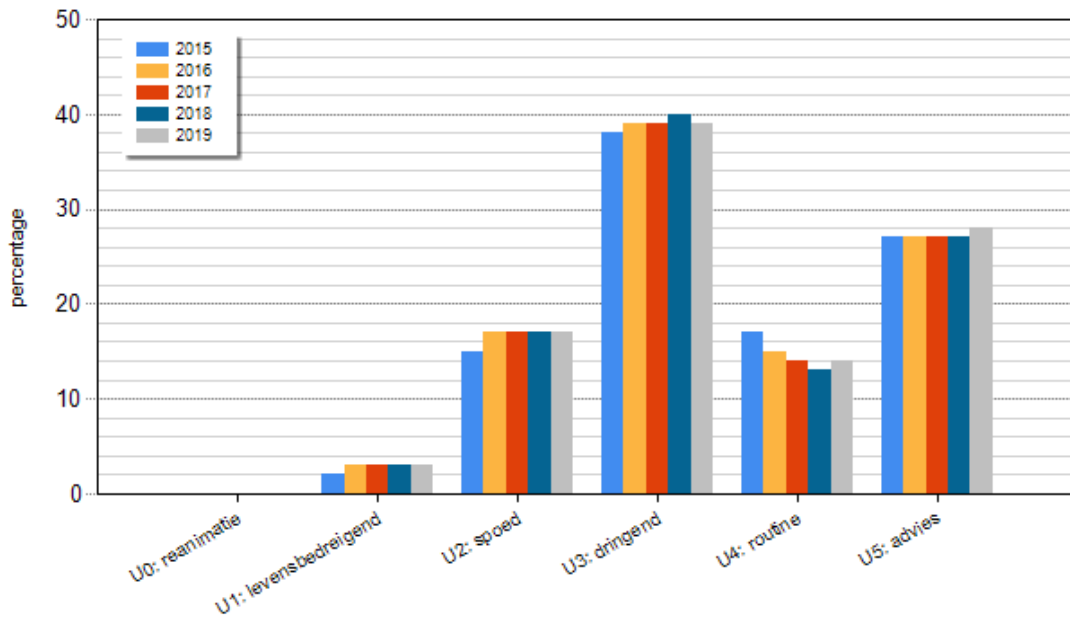
Aanmelding - urgentie

Het is de bedoeling dat de patiënt eerst belt (of digitaal contact zoekt) met de huisartsenpost. Een triage-assistent beoordeelt de hulpvraag en kent een prioriteit (urgentie) en vervolgactie toe, volgens de indeling van de Nederlandse Triage Standaard. Deze triage heeft als doel dat elke hulpvraag op tijd en op maat afgehandeld wordt. De urgentietoekenning bestaat uit zes categorieën: U0, uitval vitale functies – reanimatie; U1, direct levensgevaar – onmiddellijk; U2, bedreiging vitale functies of orgaanschade – zo snel mogelijk; U3, reële kans op schade – binnen enkele uren; U4, verwaarloosbare kans op schade – dezelfde dag; en U5, geen kans op schade – volgende werkdag.

Wat valt op?

- De meeste hulpvragen die gepresenteerd worden op de huisartsenpost krijgen de urgentie U3 (dringend). Hierna komen hulpvragen in de urgentie categorie U5 (advies) het meest voor.
- De urgentie van hulpvragen varieert sterk per type contact:
 - Hulpvragen die worden geclassificeerd als U3 (dringend) leiden het vaakst tot een consult.
 - Hulpvragen met de urgentie categorie U5 (advies) worden het vaakst telefonisch afgehandeld .
 - Hulpvragen met de urgentie U2 (spoed) of U3 (dringend) leiden het vaakst tot een huisvisite .
- In 2019 is het aantal contacten met hoog-urgentie (U0, U1, U2) relatief gezien gelijk gebleven. Het aantal contacten met urgentie U3 (dringend) is licht afgenomen in vergelijking met 2018. Het aantal laag-urgente contacten (U4, U5) is , na een daling tussen 2015 en 2018, in 2019 weer licht toegenomen.
- De meeste hulpvragen die gepresenteerd worden op de huisartsenpost krijgen de urgentie U3 (dringend).

Urgentieverdeling van contacten op de huisartsenpost: percentage van het totaal aantal contacten
Urgency of contacts with primary out-of-hours services: percentage of the total number of contacts

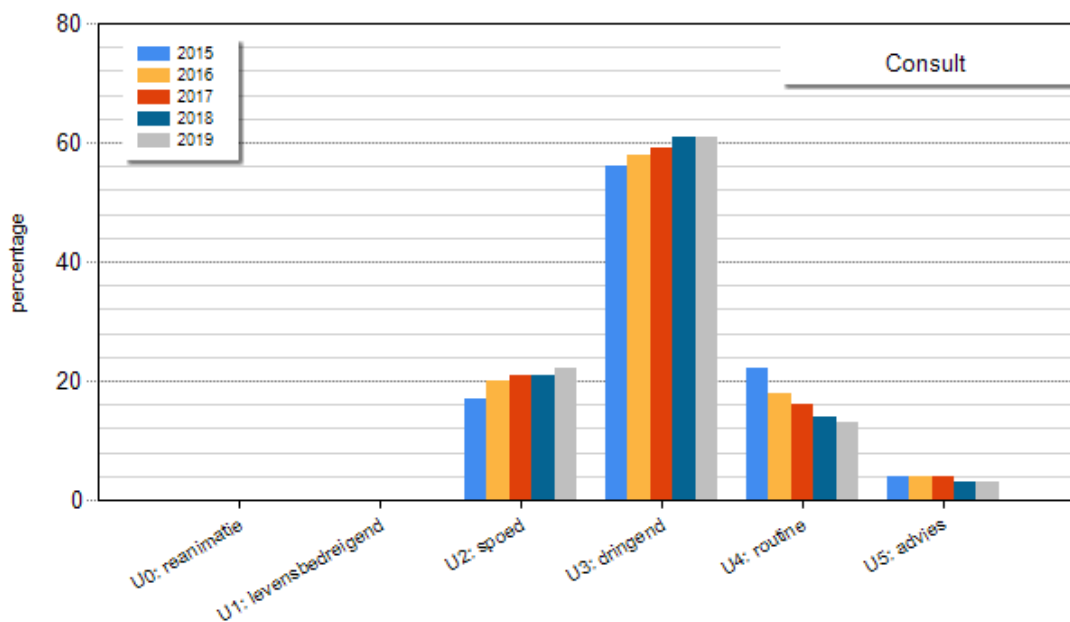

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn
 (f) HPa1

Consulten

Het merendeel van de hulpvragen die worden geclassificeerd als U3 (dringend) leiden tot een consult.

Urgentieverdeling van consulten op de huisartsenpost: percentage van het totaal aantal consulten
Urgency of consultations in primary out-of-hours services: percentage of the total number of consultations

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

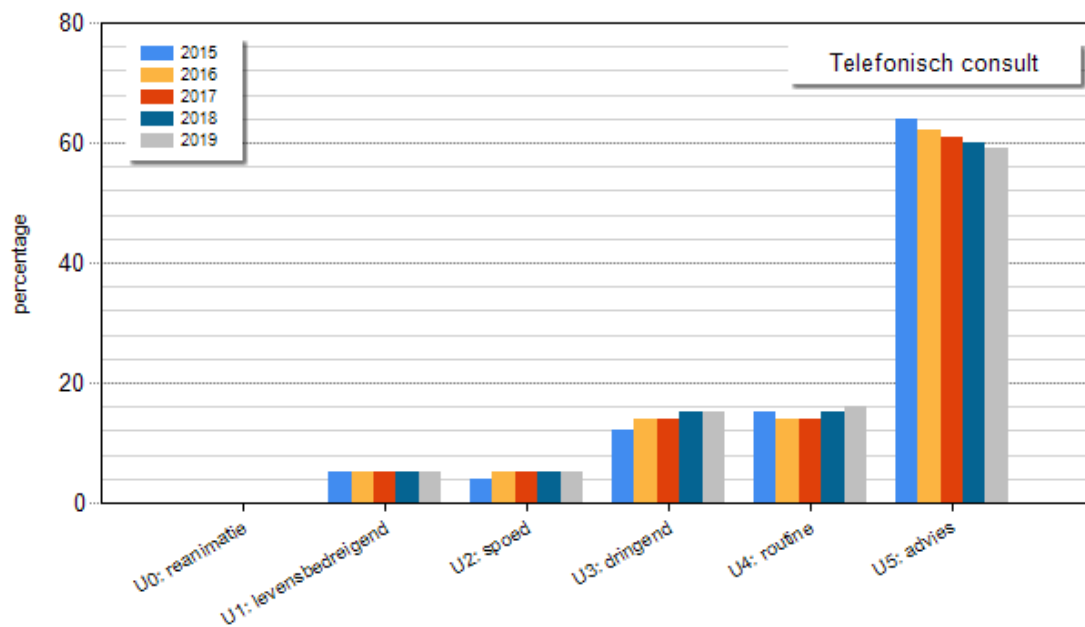
(f) HPa2a

Telefonische consulten

Hulpvragen met de urgentiecategorie U5 (advies) worden meestal telefonisch afgehandeld. Wanneer een urgentie U0 (reanimatie) en U1 (levensbedreigend) is toegekend bij een telefonisch consult, is de melding doorgegeven aan de meldkamer ambulance.

Urgentieverdeling van telefonische consulten op de huisartsenpost: percentage van het totaal aantal telefonische consulten

Urgency of telephone consultations in primary out-of-hours services: percentage of the total number of telephone consultations

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

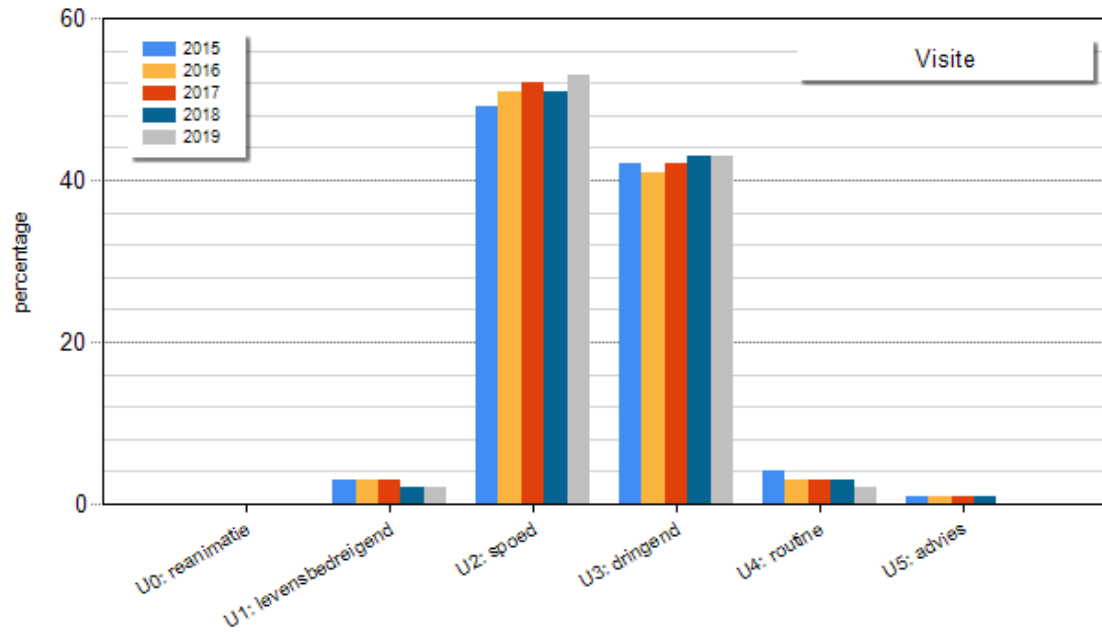
(f) HPa2b

Visites

Hulpvragen met de urgentie U2 (spoed) of U3 (dringend) leiden het vaakst tot een huisvisite .

Urgentieverdeling van visites van de huisartsenpost: percentage van het totaal aantal visites

Urgency of home visits of primary out-of-hours services: percentage of the total number of home visits

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPa2c

Triage - ingangsklachten

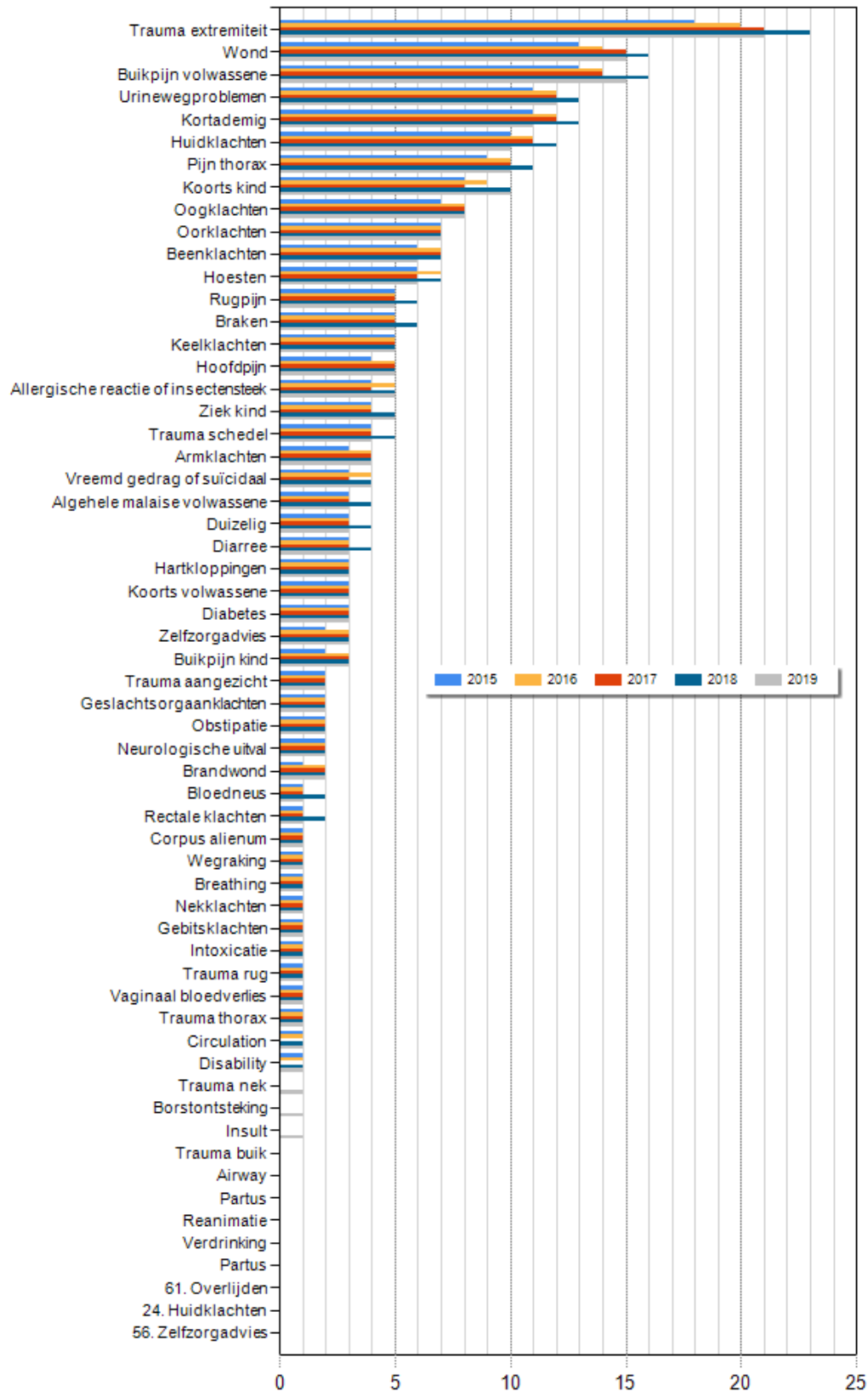
Een patiënt die zich met een gezondheidsklacht meldt bij de huisartsenpost doet dit meestal telefonisch of digitaal. Als de patiënt telefonisch contact opneemt, wordt de patiënt door een triageassistent bevraagd via een triageprotocol van de Nederlandse Triage Standaard (NTS). Op basis van de ingangsklacht en het toestandsbeeld bepaalt de triagist, ondersteund door het triageprotocol, de urgentie en vervolgactie. Vervolgacties zijn onder andere: telefonisch advies, een consult op de huisartsenpost, visite door de huisarts, oproep van een ambulance.

Wat valt op?

- In 2019 waren de meest voorkomende ingangsklachten: trauma extremiteit, wond, buikpijn (volwassene), urinewegproblemen, kortademigheid, huidklachten, pijn thorax, en koorts kind.

Ingangsklachten gepresenteerd tijdens triage door de huisartsenpost, per 1000 inwoners voor de jaren 2015-2019

Health status codes presented during triage by primary out-of-hours services, per 1000 inhabitants

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPt1

Gezondheidsproblemen

Wat valt op?

- Gemiddeld vinden de meeste contacten op de huisartsenpost plaats vanwege symptomen en aandoeningen uit hoofdstuk L (Bewegingsapparaat) van de International Classification of Primary Care.
- Mensen die voor een consult naar de huisartsenpost gaan, doen dit vooral vanwege scheur- en snijwonden, buikpijn en acute infecties van de bovenste luchtwegen.
- De meest voorkomende gezondheidsproblemen die met een telefonisch consult afgehandeld worden zijn bezorgdheid over de (bij-)werking van een geneesmiddel, koorts, en urineweginfecties.
- Tijdens huisvisites hebben zorgverleners van de huisartsenpost vooral te maken met overlijden, longontsteking en benauwdheid.

Onderstaande tabellen tonen de top-5 van meest voorkomende gezondheidsproblemen die op de huisartsenpost gepresenteerd worden, voor consulten, telefonische consulten en visites.

Top-5 van meest voorkomende ICPC-codes op de huisartsenpost: percentage van het totaal aantal consulten in 2019

The five most frequently used ICPC-codes: percentage of the total number of consultations with primary out-of-hours services

2019	%
S18-Scheurwond/snijwond	7,6
D06-Andere gelokaliseerde buikpijn	3,8
R74-Acute infectie bovenste luchtwegen	3,7
U71-Cystitis/urineweginfectie	3,1
A03-Koorts	2,8

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(t) HPg2b

Top-5 van meest voorkomende ICPC-codes op de huisartsenpost: percentage van het totaal aantal telefonische consulten in 2019

The five most frequently used ICPC-codes: percentage of the total number of telephone consultations with primary out-of-hours services

2019	%
A13-Bezorgdheid over (bij)werking geneesmiddel	4,2
A03-Koorts	3,8
U71-Cystitis/urineweginfectie	2,7
T90-Diabetes mellitus	2,1
L04-Borstkas symptomen/klachten	2,1
H01-Oorpijn	1,9
D06-Andere gelokaliseerde buikpijn	1,9

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(t) HPg2b

Top-5 van meest voorkomende ICPC-codes op de huisartsenpost: percentage van het totaal aantal visites in 2019

The five most frequently used ICPC-codes: percentage of the total number of home visits with primary out-of-hours services

2019	%
A96-Dood/overlijden	9,6
R81-Pneumonie	5,3
R02-Dyspnoe/benauwdheid toegeschreven aan luchtwegen	3,6
R95-Emfyseem/COPD	3,2
U71-Cystitis/urinewegsinfectie	3,2

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

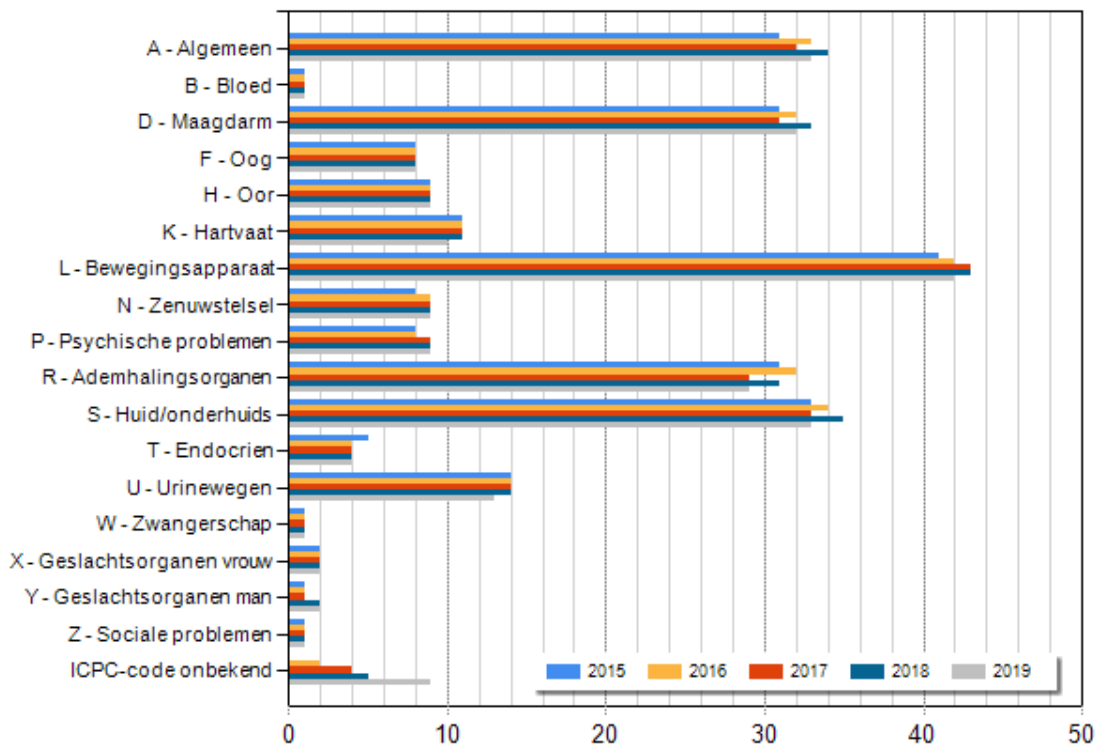
(t) HPg2c

Aantal contacten naar ICPC hoofdstuk

Gemiddeld vinden de meeste contacten op de huisartsenpost plaats vanwege hulpvragen met betrekking tot symptomen en aandoeningen van het bewegingsapparaat (hoofdstuk L van de International Classification of Primary Care (zie [verantwoording](#))). Ook komen hulpvragen bij algemene symptomen en aandoeningen (hoofdstuk A), symptomen en aandoeningen van de huid (hoofdstuk S), maagdarmsysteem (hoofdstuk D) en ademhalingsorganen (hoofdstuk R) relatief veel voor.

Gemiddeld aantal contacten met de huisartsenpost per 1000 inwoners, per ICPC-hoofdstuk voor de periode 2015-2019

Mean number of contacts with primary out-of-hours services per ICPC chapter: presented per 1000 inhabitants

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

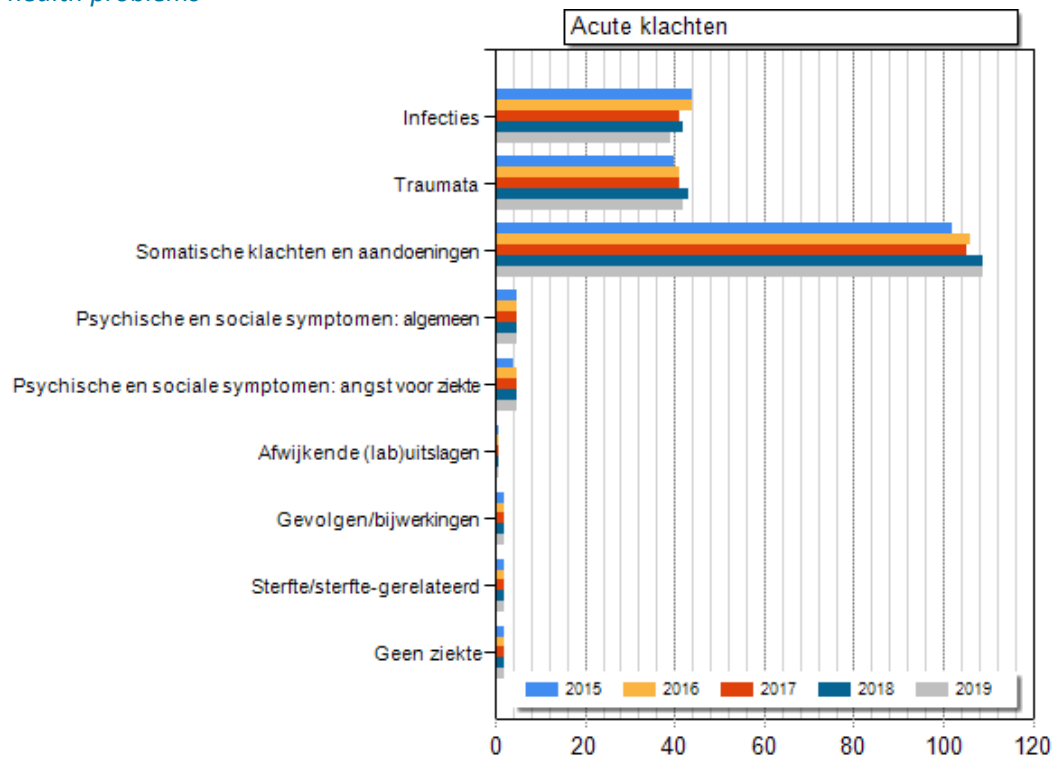
(f) HPo3

Aantal contacten naar ICPC-cluster

De meeste contacten op de huisartsenpost bij acute klachten vinden plaats voor hulpvragen vanwege symptomen en aandoeningen in de clusters Somatische klachten en aandoeningen, Infecties en Traumata (zie [verantwoording](#)).

Gemiddeld aantal contacten met de huisartsenpost per ICPC-cluster, per 1000 inwoners: acute klachten

Mean number of contacts with primary out-of-hours services per ICPC cluster, per 1000 inhabitants: acute health problems

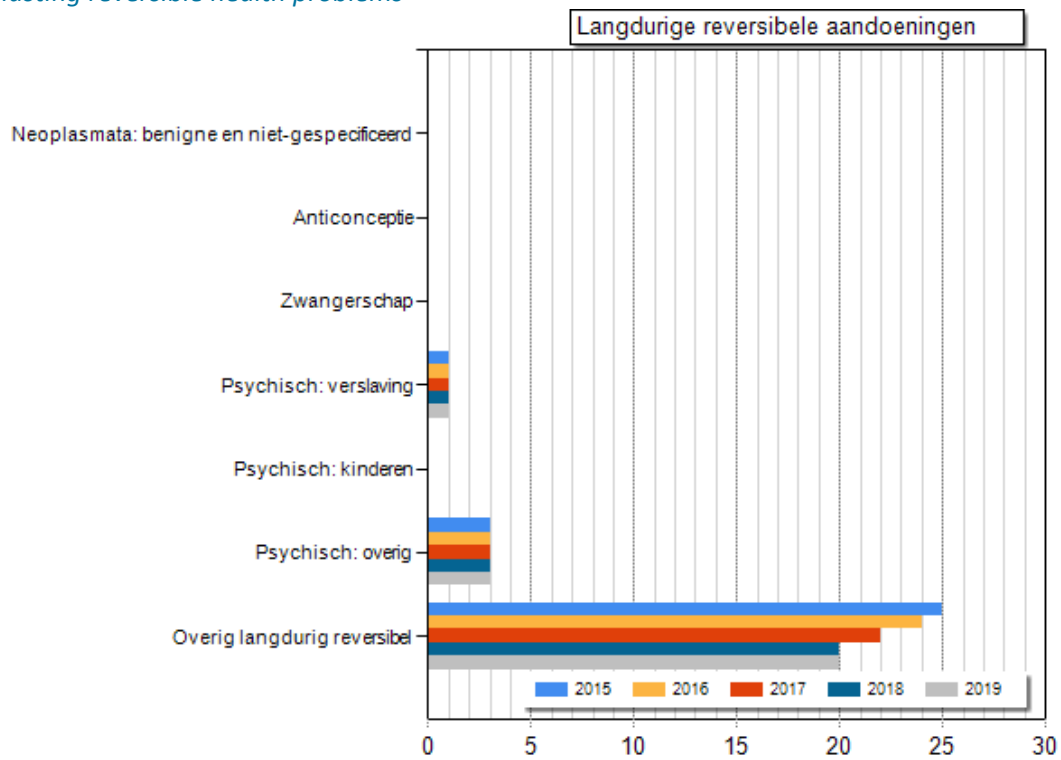

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPO4a

Gemiddeld aantal contacten met de huisartsenpost per ICPC-cluster, per 1000 inwoners: langdurige reversibele aandoeningen

Mean number of contacts with primary out-of-hours services per ICPC cluster, per 1000 inhabitants: long-lasting reversible health problems

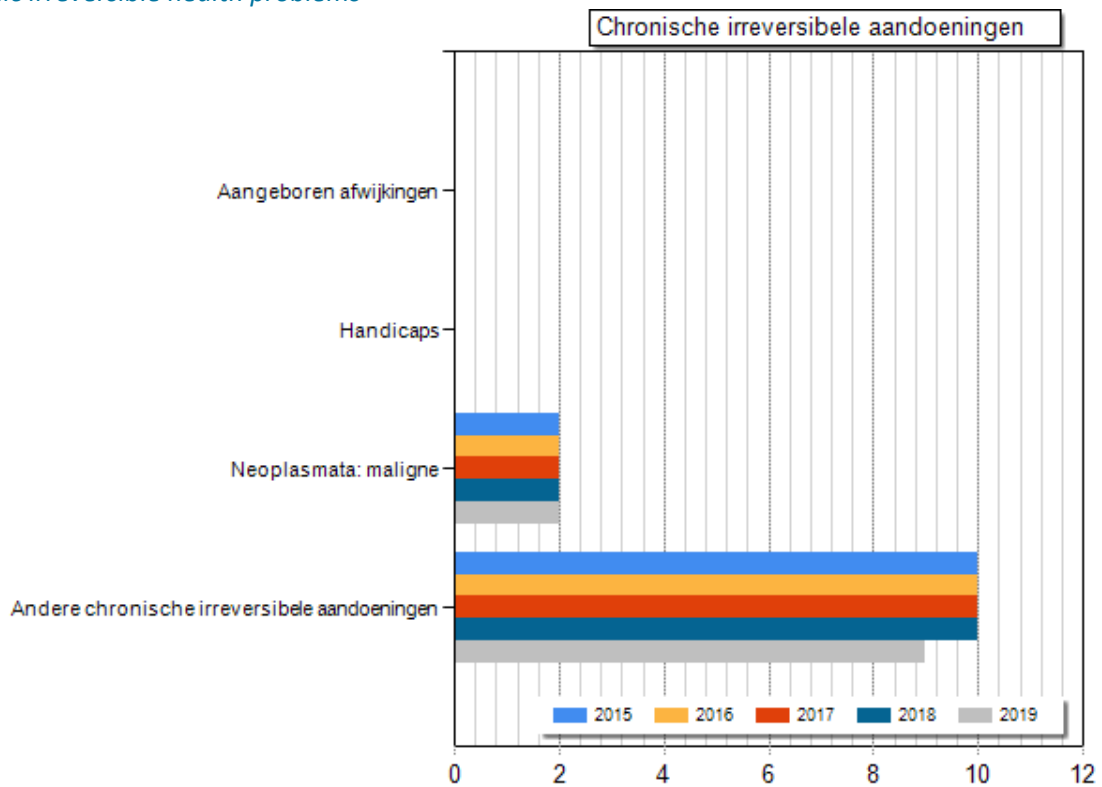

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPo4b

Gemiddeld aantal contacten met de huisartsenpost per ICPC-cluster, per 1000 inwoners: chronische irreversibele aandoeningen

Mean number of contacts with primary out-of-hours services per ICPC cluster, per 1000 inhabitants: chronic irreversible health problems

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPo4c

Meer informatie

- Cijfers over het vóórkomen van gezondheidsproblemen zijn gebaseerd op codes uit de ICPC (International Classification of Primary Care), die geregistreerd zijn bij contacten met de huisartsenpost.
- Meer informatie kunt u vinden in de [verantwoording](#).

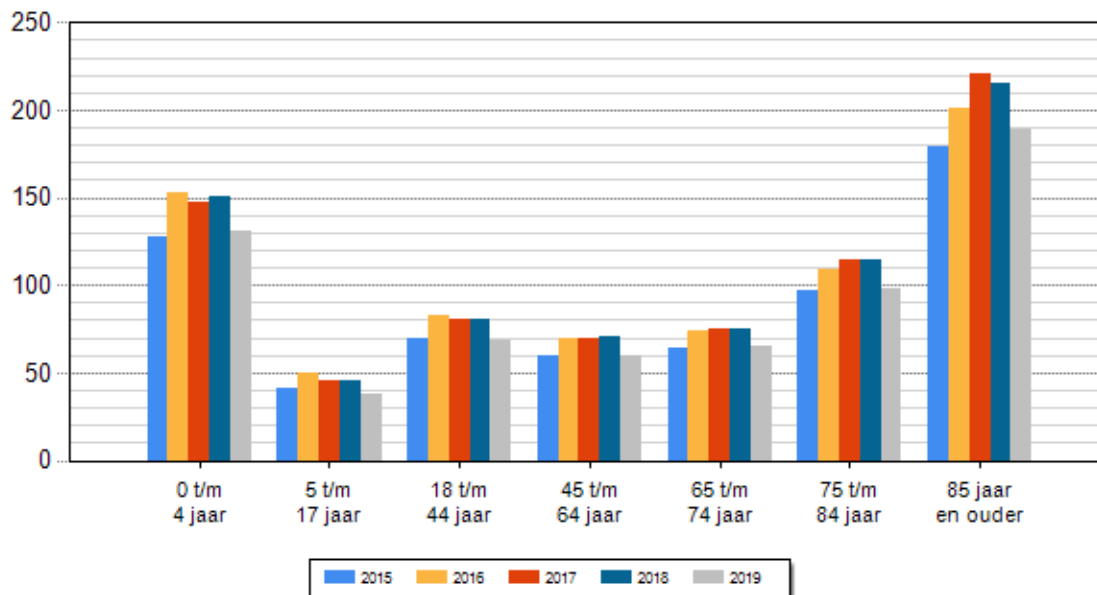
Voorgeschreven geneesmiddelen

Wat valt op?

- Tussen 2015 en 2018 nam het aantal voorgeschreven geneesmiddelen op de huisartsenpost toe. Vanaf 2019 is het aantal voorgeschreven geneesmiddelen echter weer afgenomen (van 81 per 1000 inwoners in 2018 naar 69 per 1000 inwoners in 2019).
- Aan jonge kinderen en ouderen worden relatief de meeste geneesmiddelen voorgeschreven. Deze groepen maken ook het meest gebruik van de huisartsenpost.
- Er worden op de huisartsenpost meer geneesmiddelen voorgeschreven aan vrouwen dan aan mannen.
- Geneesmiddelen die het meest worden voorgeschreven op de huisartsenpost zijn Bèta-lactam-antibiotica/penicillines en niet-steroïde anti-inflammatoire en anti-reumatische middelen (NSAID's).
- Op de huisartsenpost worden vooral geneesmiddelen voorgeschreven voor symptomen en aandoeningen van de ademhalingsorganen (hoofdstuk R), huid (hoofdstuk S) en urinewegen (hoofdstuk U) van de International Classification of Primary Care.

Gemiddeld aantal geneesmiddelvoorschriften op de huisartsenpost per 1000 inwoners van de betreffende leeftijdsgroep

Mean number of medication prescriptions at primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per age group

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPb1

Gemiddeld aantal geneesmiddelvoorschriften op de huisartsenpost per 1000 inwoners naar geslacht

Mean number of medication prescriptions at primary out-of-hours services per 1000 inhabitants, per gender

	2015	2016	2017	2018	2019
Mannen	60	71	71	72	61
Vrouwen	77	90	90	91	77
Totaal	69	81	80	81	69

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(t) HPb2

Top-10 van meest voorgeschreven geneesmiddelen op de huisartsenpost: ATC code en percentage van het totaal aantal voorgeschreven geneesmiddelen

Top 10 of most frequently prescribed medications at primary out-of-hours services, ATC code and percentage of the total number of medication prescriptions

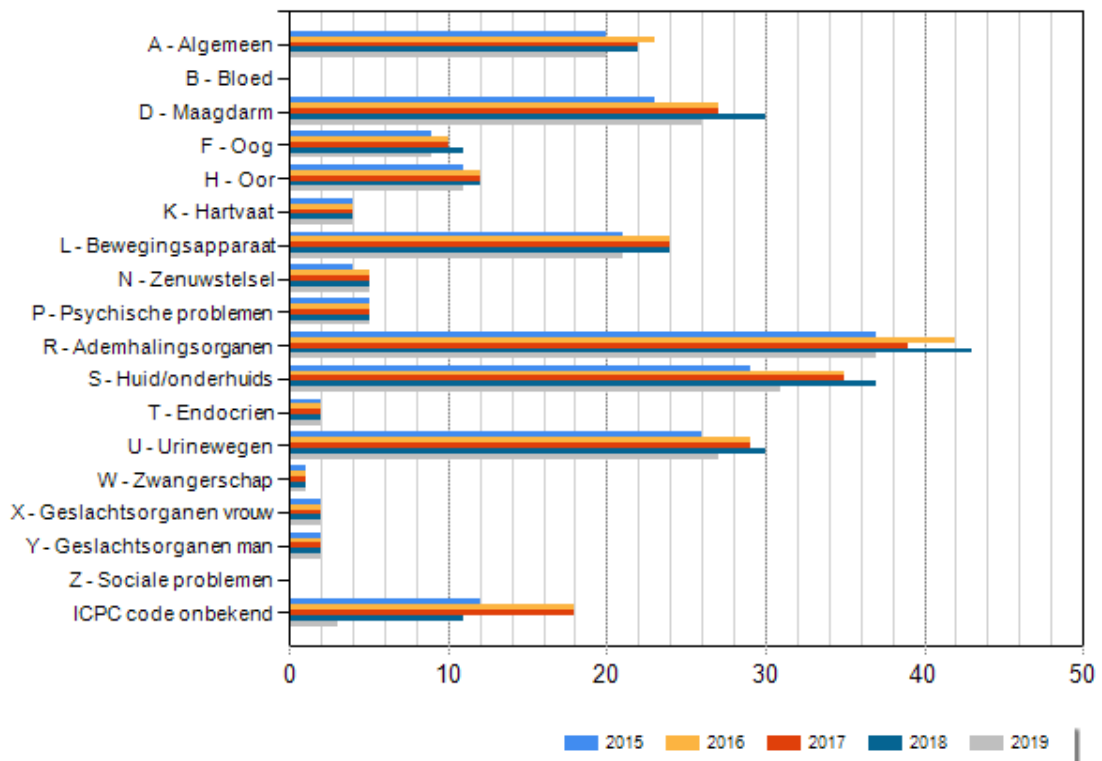
2019	%
J01C - Betalactam-antibiotica, penicillines	15,8
M01A - Niet-steroidie anti-inflammatoire en antireumatische midd.	9,1
N02A - Opioiden	8,2
J01X - Overige antibacteriele middelen	6,8
S01A - Antimicrobiele middelen	3,8
R03A - Sympathicomimetica voor inhalatie	3,6
R06A - Antihistaminica voor systemisch gebruik	3,5
H02A - Corticosteroiden voor systemisch gebruik	3,2
A02B - Middelen bij ulcus pepticum en gastro-oesofageale reflux	3,0
A06A - Laxantia	3,0

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(t) HPb4

Gemiddeld aantal geneesmiddelvoorschriften op de huisartsenpost per indicatie (ICPC-hoofdstuk), per 1000 inwoners

Mean number of medication prescriptions at primary out-of-hours services per indication (ICPC chapter), per 1000 inhabitants

© Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

(f) HPb5

Meer informatie

Cijfers over geneesmiddelen die zijn voorgeschreven op de huisartsenpost zijn gebaseerd op codes uit het [Anatomisch Therapeutisch Chemische Classificatiesysteem \(ATC\)](#), die geregistreerd zijn bij contacten met de huisartsenpost. Meer informatie onder [verantwoording](#).